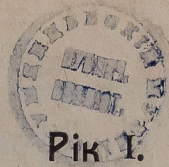

Боротьба

Київ, Субота, 3 Червня (Юня) 1906 р.

Виходить двічі на тиждень.

РЕДАКЦІЯ ЗГОДОМ МАЄ ДОВЕСТИ ВИПУСК ВИДАННЯ ДО ШЕСТИ
РАЗІВ НА ТИЖДЕНЬ.

Рік I.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО КОШТУЄ 3 К.

Умови передплати: З приставкою і пересилкою на рік — 3 карб.; на пів-року 1 р. 50 коп.; на 1 місяць 25 коп. Зміна адреси 20 коп.

Статті, що надсилаються без зазначення умов, вважаються безплатними. Рукописи одсилаються авторам лише за їх коштом.

Платня за оповістки: За рядок попереду тексту — 40 коп., після тексту — 20 коп. Хто шукає заробітку, платить половину.

№ 2-3.

Контора і редакція: Рейтерська ул., 33 кв. 7.

№ 2-3.

БОРОТЬБА

Часопис політична, економічна і літературна, виходить у Києві, поки що двічі на тиждень.

Передплата приймається в конторі „Боротьба“ (Рейтарська, 33 кв. 7 од 10 до 3 год. що дня, окрім свят) і в книгарні „Київська Старина“ (Безаківська, 14).
Умови передплати в горі.

Редактор-видавець

Микола Стаховський.

Київ, 3 червня 1906 р.

Терпець рветься. Той товстий, мужицький терпець, на котрому віками висіла вага податків, налогів, панських роскошів, міністерських дворців, той терпець, котрий начальство рубало всякими війнами, палило підпалами, било козацькими й стражницькими нагаями, той терпець починає таки рватись. О, це не жарт! Це не жарт, що селянство після одправки послів у думу тихо сиділо й терпяче чекало. І це не значить, що його таки „усмирили“ губернаторські штикові „распоряження“. О, ні! Це значить, що остання нитка мужицького терпця напружилась і в страшному чеканню застигла. Тепер ця нитка починає тріщати. Зо всіх боків летять чутки про нові підпали економії, про вбивства стражників, зо всіх боків послам у думу летять телеграми, в яких селяне говорять, що вони піддержуть своїх послів у боротьбі за землю й волю.

А що ж правительство? міністрі? Невже їм позакладало й повилазило? Ні, вони бачать, і чують, і... плетуть нову нитку до мужицького терпця. Правда, вони не хотять бачити

попухлих з голоду мужицьких животів, погорблених плечей, покручених, як коріння, рук і ніг, вони не хотять чути плачу і крику, вони бачать і чують тільки гнів народній, ненависть і силу його. І вони бояться цієї сили, і думають спинити, загасити її. Чим?

Частина депутатів Думи („трудова груша“) внесла в Думу проєкт, по котрому вся земля, як казенна так і поміщицька, має перейти до рук народу. А як саме вона має перейти, це повинні рішати місцеві комітети, вибрані вселюдним, безпосереднім, рівним і таємним голосуванням. І тільки тоді селянство буде задоволено.

Тоді в Думу явилось двоє міністрів (Стішинський і Гурко) і заявили, що вони думають инакше задовольнити селян. На їх думку, самім селянам завадить, як їм дати землю; тоді вони зледащють, не будуть добре землю обробляти, не будуть дні і ночі копатись в гною, будуть думать, учитись, ну й... не будуть слухатись начальства й не стимуєть на своїх плечах товсті живота міністрів. А хіба ж може задовольнитись наш селянин без нагая й товстого чиновницького живота? Ні. Через це, на думку міністрів, селянам ні в якому разі землі не давати, а єдине, що найкраще може задовольнити їх це полекшити їм переселення з одної губернії в другу; та ще впорядкувати й поширити Крестьянський Банк.

На це Дума тільки й сказала їм: „геть з Думи! В одставку“.

Але міністри трошки не дочувують і в одставку не йдуть, плетуть собі далі свою нитку. Але невже ж вони думають на цій паскудненькій ниточці вдержатись на народніх плечах?

А терпець тим часом тріщить, і дим народнього гніву вже стелеться над панськими маєтками, пахтить

великою пожежею.

Що ж Дума і послі?

А в Думі теж плетуть на мужицьких нитки. Послі з партії „Народньої свободи“ (кадети) теж думають, що селян не можна задовольнити, одібравши у панів землю й передавши її народу. Вони думають, що комітети, які будуть рішати справу з землею, треба вибирати не вселюдним голосуванням, а так, щоб од купки панів було стільки ж виборних, як і від мільйонів селян. Та ще представники од правительства. Тоді, само собою, проти селян голосів буде удвоє більше й з землею можна буде розпорядитись так, як того схочуть кадети й правительство. А що кадети дурно землі не дадуть, то про це й казати не варт. Та вони й сами не ховаються. Їхній посол Герценштейн сказав у Думі: „ми зробимо це так, як це було зроблено в 1861 році“, коли селянам волю давали, се-б-то казна купить землю у панів і продасть її селянам. І селяне не будуть знов сплачувать, а пани роскошувать.

Справу з землею у Думі ще не роз'язано. Але не треба багато голови ламати, щоб сказати, що доки буде теперішня Дума, доти селянство землі не дістане. Справедливо може рішити цю справу тільки така Дума, як буде вибрана вселюдним, безпосереднім, рівним і таємним голосуванням, в якій голос матиме весь народ, в якій не будуть панувать ті, у кого хотять одібрати землю.

Але кадети сього не хотять.

Само собою.

І разом з правительством вони плетуть нитки до мужицького терпця.

Плетіть, плетіть, мудрі, тільки які то дині вийдуть з цієї огудини, на чію то шию прийдеться та петля, що ви плетете.

Бо дуже тріщить мужицький терпець!

Кадети і народ.

В початку октябрю робочий люд все Росії гостро піднявся до боротьби за волю. В самий той час де-яким поміщикам професорам, адвокатам, докторам, інженерам раптом також забажлось кращих порядків і захотілось пристати до боротьби за волю. Вони з'їхались і постановили заснувати конституційно-демократичну партію.

Коли пани ладненько балакали собі в гарних квартирах, народ побідив. Він добився маніфеста 17 октябрю, де обіцяно народові волю. Пани зараз же привітали побіду народу і сказали, що вони домагаються велього того, чого домагається і народ.

З того часу минуло півроку. Народ багато пережив за той час. Він вимагав повної волі, установчої ради, і получив Державну Думу.

Кадети (так прозвали панків з конституційно-демократичної партії) за цей час прибрали собі нове ім'я „партія народньої свободи.“ їм дуже хотілось попасти у Державну Думу, щоб обороняти, як вони казали, народню свободу.

Народ мусив голосувати за їх. Він мав вибрати чи правопорядців, що хотіли, щоб усе було, як і перше, чи кадетів, що обіцяли обороняти народні права. Робітничі партії, немогли брати участь в виборах. Не пустити їх до виборів постаралось начальство, яке скрізь позавдало „воєнне положення“, „усилення охорони“ і т. и. Воно навіть часом не давало волі й панкам з кадетської партії.

Що ж вже казати про робітників? Само собою, що народ вибрав не правопорядців, а кадетів.

Таким чином у Думі кадетів набралось дуже багато, прийшов їм час обороняти народні права. Вони ж самі казали, що домагання народу є їхні домагання.

Що ж зробилось з народньою свободою у партії „народньої свободи?“ Народ домагався Установчої Ради. Про це кадети давно забули.

„Народне хазайство“.

Кажуть, що граф Вітте поїхав за кордон пити воду „віші“. А це ніби така вода, що як її добре нап'ється пройдишвіт, то зразу добуде грошей. І не у сні, а таки справді, в закордонних банках. Хто його зна, а тої води не пив, але, як судити по Вітте, то здається, що від тої води скоріше можна добути „швидку Настю“*) ніж грошей. І таки воно щось і зкидається на те, бо щось дуже невеселий запах тепер в „правительственных сферах“. Де-які міністри й носи свої похнюпили, мабуть той запах дуже вже в голову вдарили.

Та й не дурно: „народне хазайство“ разоряється; а в хазайстві без грошей, (то вже й Гапка скаже), все одно, що губернаторство без казачьких нагаїв.

А хазайство ж „народне“. Це не те, що якесь мужицьке. Мужикові що? Знай собі „ори, мели, їж“, а як нема чого орати й їсти, підв'яжи живіт та й лежи собі на печі, чекаючи смерті. „Народне“ хазайство не те.

*) Народня назва хвороби, на живіт що в лікарській науці зветься diarrhoea.

Народ домагався вселюдного виборчого права з рівним, прямим і тайним голосуванням. Кадети, щоб не розсердити великих панів, рішили, що буде до волі, як виборче право буде вселюдне; коли ж пан буде мати два голоси, а робітник один, то це нічого.

Народ домагався свободи друку. Партія „народньої свободи“ дає йому цю свободу, але кожного, хто буде нею користуватись, вона буде одправляти на каторгу; правда не більша, як на вісім літ.

Таке вийшло з народньої свободи у кадетів.

Що це значить?

Чи вже ж ця партія складається з одних брехунів? Невже ж там нема чесних людей?

Ні, там є люди ширі, які бажать справді і боронити народні права. Щоб розібрати, чому замість того, аби дати народові свободу, кадети одправляють його на каторгу, треба роздивитись, хто в цій партії є, з кого вона складається.

Думки й бажання кожної людини залежать від того, як вона живе.

Фабрикант ніколи не зрозуміє, чому так уперто й завзято робітники домагаються восьмигодинного робочого дня. Він не може зрозуміти бажання робітника хоч вісім годин почувати себе людиною, а не додаткам до машини; йому ніколи не доводилось і не доведеться робити, коло тої машини. Пан-поміщик не зрозуміє змучених голодних селян, що йдуть забирати на окошіно хліб, ламають святе право власності йому, ніколи не приходилось голодувати, він не стояв перед загрозою голодної смерті.

Виходить що „ситий голодного не зрозуміє“.

Тільки в тій партії можуть люди однаково хотіти й думати (мати певну програму), яка складається або тільки з ситих, або тільки з голодних.

Тільки така партія може дружно і сміливо боротись за свої погляди.

Що ж кадети? кого вони мають боронити: чи ситих чи голодних, панів чи робітни-

Наприклад, за часи війни у одній великопанській полюбовниці в ухах висів цілий російський флот. То ж то попоремонтируй його що-року! Не один десяток тисяч карбованців лясне там. А в мужика, які там полюбовниці? Як і вскочит коли в гречку, випивши чарчину тієї Віттевої водиці (тільки не „віші“, а „монопольки“), то хіба тільки тим і заплатити, що чуприною перед жінкою. Та й вся трата у хазайстві, а тим, хто заправляє народнім хазайством, чуприною не викрутиться, вже б хоч через те, що мало в кого й є та чуприна, (чи то з великого розуму, чи з чого другого, не знаю) значить, потрібні гроші та й не малі.

А де ж їх узяти? Добре, як в хазайстві все йде, як слід: коровки-мужички молочко дають, наймити їх доють, пси бережуть, робітники хліба спечуть, надоїв собі коровок, збив сметанки і лизькай, пане міністре со князями й полюбовницями до сходу. А що ж зробиш, як у коровок того молока, що в порожній торбі? Хоч бий, хоч не бий, а як нема, то й земський пес не висмокче. Та й то б ще не біда. „Не тепер так в четвер“. Хоч пани-князі й люблять тільки сметанку, але вони б уже й кислого молочка полизькали,—коли ж коровок-мужичків такий кудзь покусав, що не тільки молочка не

дають, але починають фицькатись, псів не слухають, на рога беруть і... (з нами хрестна сила!) хотять такими самими людьми бути, як самі пани-міністри! Тут уже й сам коровкою заревеш!

Але... „Господь якось же умудряє сліпців“. І як би ще одні коровки, то сьак-так справитись можна б з ними. Але то то й горе, що не однах тільки коровок гедзь укусив, а все „народне хазайство“ захворіло бажанням свободи, бажанням людського життя. І городського робітника, як коровку, сплюха не залигаєш, псами в загін не заженеш. Навіть наймитам надокучило наймитувати, навіть сторожі (на що вже темнота!) та й ті ще недавно на начальство почали скоса поглядати.

Тільки псوريا ще зовсім вірна, але з одними псами сметанки не виб'єш.

І от... прийшлося таки панам-князям поступитись: пустить таки народ у горниці. Правда, в самі горниці вони все таки не пустили, тільки в сінні в Государственну Думу, але хто ж його зна, чи вдержит їх довго у сіннях, чи не заберуться вони в самі покої, чи не виженуть самих панів, чи схоплять вони заглядати тільки з сінні у покої та дивитись, як пани сметанку лизькають?..

От-гуд то не то що коровкою, а вор-

щоб сміло й дружно проводити боротьбу треба, щоб всі борці мали однакові інтереси, домагались одного. Каде́ти, що хотять об'єднати усіх і панів і робочий люд—так боротись не можуть.

Ми розібрали, з кого складається ця партія і нам стало видно чому народні права у каде́тів виходять такими урізаними, а боротьба за ці права такою млявою.

Далі, така партія, як каде́ти, довго бути не може. Вона неменуче розлізеться, розпадеться.

Це вже почалось.

Селянські послы заснували трудову групу, яка все більш та більш одходить од каде́тів. Тепер в Думі обговорюють справу про землю; каде́ти в цій справі погодитись ніяк не можуть. Справа про землю буде причиною, що прискорить кінець каде́тської партії.

Чим скоріше той кінець, тим краще для народу.

Каде́ти хотять прилучити до своїх думок та бажань, до своєї млявої боротьби й народні маси.

Але, коли б народ боровся так, як хотять каде́ти, він би нічого не добився; він би добував волі панам, а сам би зостався в злиднях. Чим скоріш зникне каде́тська партія, тим лекше буде тим народнім масам, які слухають каде́тів, найти правдивий шлях. І тільки тоді народ може здобути всю землю і волю.

В. С.

Що правительство збирається робити з достойнішими, довірієм народа облеченими.

18 февраля 1905 року правительство сказало, що воно хоче покликати представників народу для того, щоб ті видавали закони, людей „достойніших, довірієм народа облечених“.

27 апріля сього року, коли народ вибрав послів, цар в своїй примові назвав їх кращими людьми.

Через цілий місяць своєї роботи в Думі

ком вже завивеш і не то що воду „віші“, а дьогтю вишив би, аби виперти непроханих гостей з горниць.

І Господь таки умудрив сліпців. Віте поїхав за кордон, п'є „віші“ і кує зозулею по заграничних банках. Дурново теж майнув туди і щось рие там і хрюкає. Трепов бугаєм реве, рие землю копитами і аж піниється, щоб кинутись з рогами на Думу. (Чого доброго ще кров нападе або сказиться!) В вищих сферах, підбравши голодні животи, вовками виють, а в нищих черносотенські, та інші пси скавчять, гавкають і, задривши хвости, бігають з гарчаннем круг Думи. А в самій Думі під всю цю музику двоє сліпців Стішнінський та Гурко тоненькими лисичими голосками співають:

«Коровки наші милі, коровки наші любі, чи ви нили, чи ви їли? Може паші недостачі? Так ми вас переселемо!»

Бідні сліпці! Вони й не бачать, що коровок уже нема, а є люди, тільки люди! Та такі це є у снігах люди, які не тільки коровками, але й наймитами не хотять бути, такі люди, яким в снігах тісно, душно, які не побояться ні псів, ні сторожів і такі проб'ються в покої. Правда, в снігах багато прикащиків та наймитів, багато таких, що облизували панські тарілки. Їхня рабська

посля показали що вони справді є кращі люди.

Вони не зрадили народ, не продали його панам—чиновникам та міністрам за їх панську ласку. Більшість їх завзято боронила народні права, домагалась землі і волі для народу.

Як же правительство відноситься до кращих людей народу? Чи слухає, чи поважає їх?

Одні з найбільших чиновників сказав: „Третю часть Думи треба повісити“.

Депутати-робітники, коли правительство сказало, що недасть народіві ні землі ні волі, видали відозву до робочого люду; в ній вони казали: нас неслухають; коли народ нам не поможе ми нічого не зробимо. Ставайте нам до помочи. За це правительство має оддати депутатів-робітників під суд. Хоче „кращих людей“ з Думи, куди послав їх народ, отправить в тюрму.

Селянські послы почали видавати газету „Извѣстія крестьянских депутатов“; в ній сповищали народ, як обороняють його права. Цю газету закрито і її редактора оддають під суд.

Посла Ульянова, що почав видавати газету „Народный Вѣстник“ оддано під суд. Суд домагається, щоб його виключено з Думи, хоче його також з Думи перевести у тюрму.

Дума сказала: „Ми не бачимо ніякої ще вини за Ульяновим; він повинен бути там, куди послав його народ“.

Але правительство і саму Думу збирається розігнати, не тільки де-котрих з депутатів посадовити у тюрми.

Газети дають звістку, що голова міністрів (Горемікін) має наказ розігнати думу.

Правительство не хоче видавати закони з „кращими синами народу“, з „достойнішими“ людьми.

Йому краще виробляти закони з чиновниками хабарниками.

В. С.

натура не може й не хоче признати всіх рівними, їм би й в снігах добре прикащикувати, але чи зможуть вони вдержати в тісних снігах широкі робітницькі натури, чи зможуть вони приспівати солоденькими словами тих, з кого вони били сметанку собі та панам?

Хто його зна?! Здається, на шнях селянських послів, ще не засохнула кров од коров'ячого ярма, ще не зійшли мозолі на душі й на тілі, ще здарають шкури на бойнях тих коровок, що позоставались в загонах, і стогін не зробився веселою піснею, а з сліз не виресли пахучі квітки,—здається не їм би думати про те, щоб не розсердити ворогів своїх, але... чого не бува на «святій Русі»?

О, тільки ж і бережись тоді «святая Русь», як присплять і замигають твоїх селянських послів лукаві раби! Не дешево заплати ти за воду «віші», а то ще, убогее тіло твоє розминають голодні вовки, і скажений бик топтатиме серце твоє, і пси з радісним гарчаннем обгризуть кістки твої!

Бережись «святая Русь»!

Держись «народне хазайство»!

В. Деде.

Проекти земельної реформи каде́тів і трудовиків.

В державній Думі протягом двох тижнів ідуть дові і нудні балачки про землю, але ні до чого пугнього послали ще не добалакались. Партія „народної свободи“ (каде́ти) і парламентська трудова група, що складають у думі найбільшу силу, мають кожна свій проєкт земельної реформи. І каде́ти і трудовики визнають необхідним передати для користування безземельним і малоземельним селянам землі удільні, казенні, монастирські і церковні, а також землі приватних власників, себ-то панські. Але каде́ти хотять збути панську земельку „по справедливой оцінці“, за кошт селян, а трудовики за кошт державній. Каде́ти при тому поступаються не всіма панськими землями, а тільки тими які пани наймають селянам в аренду, дають їм на одробіток, з половини і т. д. Тіж землі на яких пани-поміщики сами хазяїнують остаються за ними. Трудовики-ж стоять на тому, щоб усі землі, крім тих які володіють селяне, були обернені в державний земельний фонд, і щоб всяк хто, захоче обробляти землю своїми власними руками, а не наймитами, міг її дістати. Землі цієї не можна ні купувати ні передавати по наслідству. Таким чином і трудовики і каде́ти хотять передати одні всю (крім земель селян, але не вище трудової норми), а другі частину панської, казенні, удільні, монастирські і церковні землі у власність держави, себ-то центрального Петербургського правительства.

До сього часу селянин-хлібороб був цілком в залежності од пана-поміщика, тепер трудовики і каде́ти хотять поставити селянина в таку залежність од правительства.

За те що селяне будуть користуватись землею вони платитимуть правительству гроші. Чи це буде аренда, чи викуп—однаково. Таким чином вь руки центрального правительства передається сила грошей для задоволення своїх потреб. Ці гроші правительство висмоктує тепер посередніми і безпосередніми податками з бідного голодного народу. Коли-ж воно буде распоряжатись усією землею, то гроші воно добуватиме легше і більше, а головне-завше. На що воно буде їх тратити—це ми знаємо по тому на що воно тепер тратить народні гроші. Сила чиновників, військо, поліція, жандармерія, стражники, шпиги, тюрми, карательні експедиції—ось куди йдуть народні гроші, найбільше грошей бере правительство з таких країн як Польша, Україна, Прибалтійський край, Кавказ і найбільше в цих країнах пролито карательними отрядами народної крові, найбільше там правительство вистроїло тюрем переповнених борцями за волю. Найбільше там російських чиновників, шпигів, поліції. Правительство тратить народні гроші в цих країнах не на потреби народні, а як раз навпаки, на такі „м'яропріятія“, щоб ніяких потреб у цих народів небуло.

Через це робочий народ і селянство згаданих країн ніколи не згодяться, щоб землею володіло і распорячалось центральне правительство у Петербурзі, навіть тоді коли б це правительство було не самодержавно-бюрократичним, а каде́тським. Од каде́тів Польський, Український і інші не державні народи можуть ждати того самого, що

мають од теперішнього правительства: і каторжні законопроекти і обрусеніє і т. інше.

Землю одібранню од казни, уділів, ма-настирів, церквей і земельних власників (панів) можуть з користю для народу розпоряжатись тільки краєві самоуправи вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням. Через те земля мусить бути передана у власність цих самоуправ. Росія держава велика. Живе в ній багато ріжних народів. Кожен народ має свої місцеві потреби, яких не зможе з успіхом задовольняти централне правительство хоч би, навіть, хотіло. В ріжних місцях держави не однаково хазяїнують, не однаково користуються і володіють землею, не однакова цінність землі і багато інших місцевих умов життя громадянського і економічного, які не можуть бути взяті на увагу в Петербурзі. Все це треба мати по увазі, коли приступати до земельної реформи.

Е ще одна важна сторона в цій справі. Народ добивається землі і волі. Оддіяти волю од землі не можливо, бо без землі не може бути волі, так само не здобувши волі-народ не матиме землі. Через те для кожного народа важно самому у себе дома розпоряжатись землею і тако-ж у себе дома боронити волю од хижацьких замірів центрального правительства, будь це правительство, скажемо в друге, самодержавне, чи кадетське.

Андрій Вовк.

Професіональні спілки.

Всякий свідомий робітник чув і знає про професіональні спілки. Торішній октябрський маніфест, що видерто з залізних рук уряду організованою та одважною боротьбою російського пролетаріату, маніфест так сак визволив російського «подданного» з тяжких попередніх політичних обставин. Поруч з ростом політичних партій і організацій, він приніс з собою неімовірно швидку організацію робітників в професіональні спілки по всіх городах Росії. В професіональну спілку йшов не тільки робітник великої фабрики, з кращім розумінням своїх інтересів, в професіональні спілки йшли також темніші робітники мілких майстерень і навіть неохоча до боротьби, замучена і зневірена прислуга. Кінець 5-ого року і початок 6-ого ніби знищав усі безчислені професіональні спілки. Вони вмиль з'явилися, вмиль почали зникати. Уряд з жахом гасив суспільне життя і здавалось не випірне Росія з крові, захлинеться в ній. Та дарма професіональні спілки знову ростуть. І сьогоднішнє число нашої часописі подає звістку про з'єднання робітників в Катеринославі та в Петербурзі, та инш. городах. Потреба робітників з'єднання видно міцніша від куль москалів—її ніщо не скрие.

Кожний робітник мусить гарно поміркувати над цім. Як тільки починається боротьба робітників то зараз там з'являються і професіональні спілки—вони ідуть поруч з нею і для неї. Боротьба робочого класу чим далі, тим, більш робиться свідомою, чим далі, тим більше робочій клас здобуває собі силу, бо сила його в його свідомості. Професіональні спілки для боротьби, вони

її форма, то розуміти робітникові цю боротьбу, знати її—це значить зробити її більш сильною. Веде робітник боротьбу через те що життя його приводить до сього—живе він погано йому треба жити краще, в нього є на се потреба. Зрозуміймо ж життя робітниче.

Капіталісти—пани хазяїнують не тільки над своїм добром, вони хазяїнують також над усім теперешнім світом. Люди здобувають тепер усе потрібне для життя не так як колись, не кожна сем'я, або кільки семейств для себе і тільки для себе—ні люди здобувають потрібне спільно. Хиба ж робітник на фабриці виробляє для себе машину, хиба робітник оре в пана поле для себе, хиба пан сам скористується машиною, хиба ж пан сам поїсть усе зерно, що здобуде працює робітника? Продукти виробляють для всіх, для всякого хто має гроші, аби купити потрібне йому. Тим і сильні люди, тим вони і одріжняються від усього, що живе з ним на землі, що вміють здобувати *засоби для здобування продуктів*. Не големи руками будуються города, не големи руками виробляються роскоші, якими заповнюються панські магазини, не големи руками обробляється поле, та готується зерно—на це все потрібна більша сила, ніж руки людські. І такою силою з'являється усе те чим володіють капіталісти. Люди здобувають потрібне спільно, а і здобувати, як вже знаємо ми, можуть лише тоді, як мають засоби на се—машини. Мала дитина сказала б що, коли люде працюють спільно, то і те, чим вони працюють повинно бути їхнім. Один французький робітник так казав на суді, коли його обвинувачували за розбудження своїх товаришів з того сну, що держав їх уряд та капіталісти. Він казав.—«що сказали б ви, коли б дивлючись на табун голубів, що злетілися на пшеничне поле, ви помітили, що з сотні птиць—дев'яносто дев'ять, заміць того, щоб вільно дзьобати зерно, старанно збирають його до купи, лишаючи собі сміття і віддаючи зібрану купу одному голубові, може найгіршому зо всього табуну; до того цей щасливий голуб, напхавши повну пельку, починає беньдючитись, псувати та розкидати на всі боки зерно а останні дев'яносто дев'ять голодних голубів тільки бережуть його багатство, а коли котрий-небудь з них осмілиться зкористуватись хоч зернятком з купи, всі други кидаються на нього і висмикують йому пір'я... Ви не бачали, певна річ, нічого подібного серед голубів, та такі іменно порядки установлені серед людей, так іменно люде завжди поведяться.

Свята правда, правда, те що порядки такі в нас. Всі багатства в руках капіталістів-дукачів і вони користуються ними на те, аби обдирати робітників, тіх що голод та нужда жене продавати свою робочу силу, а разом з тим і себе до них, до сіх ситих та роспутних людей.

Багатства панські ростуть, бо не боротися з фабрикою мілкій майстерні, не встояти мужікови проти пана. Дрібний власник мусить тепер залишити свою працю, бо не прохарчує нею себе і своєї сім'ї, і їти на роботу до капіталіста. Капіталісти зятаючи робочий день, зменьшуючи поденну плату забирають не усі ти сили, що просяться до них, а багатько лишається без роботи. Безробітні збивають на гірше

умови праці на підприємствах, штовхаючи своїх товаришів до горя, до нужди, до смерті. Чи робітникам мов тім голубам вискубувати пір'я один одному, коли хто з них поквпатиться на краще життя, коли скаже, що жити так далі не можна!

Робітники мусять боротись за кращу долю, вони мусять, проти панської сили поставити свою силу.

Коли б голуби замість того, щоб боронити панське добро сказали один одному (оті 99)—ми всі терпимо лихо і лихо теж саме від нашого ситого голуба. Доволі мук! Як один станьмо проти нього—нас 99, а він 1. Невже наша не возьме?

Так і наш брат робітник мусить сказати. Кожний робітник сам по собі сили не має, бо проти нього пан, на котрого роблять всі останні робітники, а коли всі робітники разом, то пан тратить силу, бо його машини без робочої сили не мають вартости. Один палець то не сила, а складиць ви п'ять до купи, то матимите кулака.

Тільки з'єднавшись, допоможуть собі робітники.

В професіональній спілці робітники можуть зговоритись, коли найкраще зголосити війну своєму панові, коли панові найважче встояти в боротьбі, вибрати найкращій спосіб для боротьби з ним. В професіональній спілці робітники зможуть зібрати грошей і довше протягти боротьбу з паном. В професіональній спілці робітники збираються, обмірковують своє становище, учаться, читають і спізнають свою силу.

Професіональна спілка з'єднує робітників і це з'єднання має велике значіння ще ось через що.

Тепер у нас боротьба за волю з старим ладом. Його кайданами вже багатько століть скуті наші ноги, наші руки, наша думка. Іх бряцькотіння боляче наповнює наші сили. Теперішня боротьба зірве ці гідкі кайдани. І вони спадут тим швидче, чим краще і міцніше будут з'єднани робочі сили.

Професіональні спілки і тут грають ролю. Під час загальних політичних страйків їх організованість, та та свідомість що додали вони робітникам в їх щоденний боротьбі з капіталістами допомагає побільшати силу борців за волю.

Л. Ю.

Міністри дозволяють одбирати землю.

Два тижні тому назад, міністри з усіх сил змагаються переконати послів, що одбирати землі не можна. Право власности є основа теперішніх порядків. Зачеїт його і ви перевертнеє всей лад.

Тепер міністри сами признали, що все те, що вони казали є дурниця і пісинітниця. Землю одбирати можна. Принаймні це збираються робити міністри. Так пишуть по газетам. Вони хотять одібрати землю у киргизів і оддати її селянам. Тільки ж міністри дозволять одбирати землю у бідних, а не у багатих панів. Чому се так? Чи не тому, що сами міністри великі пани і мають великі маєтки?

В. Н.

З ЖИТТЯ.

Уряд готується. На Варшавській зал. до-розі на швидку лагодять два „карабельних“ поїзди. (Полтавц.)

На путиловському заводі замовлено 700 повозок для пулеметів. (Р. Ж.)

— **Начальство радиться.** Міністр Столипін рішив зібрати до Петербурга де-яких губернаторів. Він хоче, порадившись з ними, видати такі „м'яри“, щоб зразу ж спинити селянські розрухи. (Путь)

— **Восний суд працює!** В Варшаві засуджено на смерть Андрія Новиковського, Олександра Доманського, Осипа Ярошевського, Єдуарда Венжровича. Похарано на смерть Яна Марчевського. В Шостці (Черни г.) потягнуто до воєнного суду 14 селян. В Рязі засуджено на смерть 7 чоловіка; 20 чол. засуджено на каторгу од 3 до 16 літ. В Катеринославі засуджено на смерть робітника Шафринського. В Ревелі засуджено на смерть Селянана Петра Шумана. В Тифлісі присуджено до розстрілу селянина Сігнейшвілі.

— **Знову розстріли без суду.** В Надбалтійському краї й досі розстрілюють без суду й слідства, як і раніш. Місцеві газети подають страшні відомости. Так, на Тройцю салдати розстріляли селян Берзина й Неймана, за те тільки, що їх запідозрено в переховуванні зброї. (К. З.)

— **Затикають рота.** Закрито робітничу газету „Волна“. Конфісковано „Народний В'єстник“, „Народний Листок“, „Нашу Мисль“, „Рязанський В'єстник“. У Києві на вказалі 24 мая сконфісковано 14 номер робітничої газети „Св'єточ“. В Полтаві сконфісковано номер соціаль-револ. газети „Полтавська Думка“. В Вороніжі сконфісковано 1-й номер газети „Голос Трула“. В Харькові поліція нишпорить по друкарнях і конфіскує газети. Петербургська судова палата спинила газети „Народний В'єстник“ та „Изв'єстія крестьянских депутатов“.

— **Шило на швайку!** 29 ноября 1905 р. в Пермі, Катеринбурзі, Солікамску, Оханску, Осі, Кунгурі, Красноуфимському, Верхотур'ї, Робіт було заведено „чрезвычайну охрану“, а тепер „чрезвычайну охрану“ з цих городів знято, а натомість заведено „усиленну охрану“. (Т. А.)

— **Селянські розрухи.** В Пружанському повіті селянські розрухи; віде-губернатор у-кулі з стражниками „усмирив“ селян.

— В селі Нікольському (Орлов. губ.) селяне розбили „монополію“ і рушили в економію поміщика Шеніга. Туди виїхав справник з козаками. Селяне ходили по селі з червоними прапорами і з революційними піснями. 10 чоловіка заарештовано. (Полт.)

— В селі Березівці (Сарат. губ.) селяне зібрались на сход і постановили не ставати на роботу на залізниці дешевше як по 2 карб.

— 24 мая в селі Кологривовці (Сарат. губ.) спалено пана Немировського. 27 мая, в маєтку пана Балашова, спалено кошари для овець. (В'єр.)

— На станції „Аткарск“, Вольської лінії, селяне грабують хліб. (Полт.)

— В Арзамаському повіті селянські розрухи. На хуторі Хотинцова палять будівлі і

худобу. Вислано козаків. В Макарієвських лісах рубують дерево. (Путь.)

— Серед селян Семиріченського краю неспокій. Начальство перелякалось. В с. Гаврилівці 500 душ селян, озброєні дрючками, вигнали з свого села станового і стражників. Становий-цілий; де-кількох стражників покалічено. (Зак. Обоз.)

— В с. Данилівці (Сар. губ.) селяне врубали ліс пана Глаголева. (Полт.)

— З Вес'єгонска сповіщають про селянські розрухи. Послано дві роти гренадерів. (Полт.)

— В Гродненській губ. зростають селянські розрухи. (Полт.)

— В Валківському і Ахтирському повітах почалися селянські розрухи. В Богодухівському пов. селяне відмовились робити в економіях Кеніга, Лукіянова й иньш. (Р. С.)

— В с. Братівці, раненбургського повіту, почалися селянські розрухи; послано козаків. (П. А.)

— В Тираспольському, Ананівському і Лисавет градському повітах селяне збираються на мітинги, балакають про Думу про землю й иньше. Радяться між собою, щоб зробити з'їзд з селян Херсонської губ. (Полт.)

— В Юрівському повіті (Влад. г.) починаються селянські розрухи. Селяне відмовились ставати на роботу у пана Із'єдінова. (Полт.)

— **Данков.** В економії Стаховича в Надеждині селяне спалили обори. Селяне шісти сел змійовської волости встановили плату для робітників: 3 карбов. на день чоловікові, 1 карб. на день жінці; за меншу ціну ніхто не хоче робити.

— **Жіночий сход.** З с. Хотіня (сумський повіт у Харьківщині) пишуть, що там жінки-селянки змовилися зібрати 29 мая свій жіночий сход, щоб порадитись і вимагати від уряду, щоб випущено їхніх чоловіків з в'язниць.

— **Робітники організуються.** В Катеринославі закладаються професіональні спілки малярів, кровельщиків, живописців, столярів, обойщиків, різників і токарів. (Впер.)

В Петербурзі закладається професіональна спілка робітників „по металу“. (Впер.)

— **Страйк робітників.** 27 мая застрайкували на Малинській (Радомиськ. повіту) фабриці паперу 100 робітників і робітниць. Страйкарі вимагають побільшення заробітної плати і не ставатимуть робити, поки хазяїни не побільшать плату. Страйк почався в машинному відділі фабрики.

— **Николаїв.** В комерчеському порту застрайкували всі чисто робітники; вони, домагаються щоб їм побільшено плату. Хазяї двічі балакали з робітниками, але ні до чого не добалакались.

— В богодухівському повіті (у Херсонщині) робітники на одній винниці (гуральні) вимагали, щоб їм плачено по карбованцю в день. Як же хазяїн стільки платити не хотів, то всі робітники, як один, покинули роботу. (Х. Ж.)

ротьби“ і в друкарню д. Борисова явилась поліція. Заявивши, що наша газета сконфіскована, поліція почала нишпорити по всіх закутках... Та тільки ж не багато забрали всього примірників 250—решта вже вся розійшлася. Редактора „Боротьби“ Миколу Стаховського позивають до суду по 129 ст. п. 1 й 2. Цензурний комітет прохає судову палату, щоб газету зовсім припинено.

— **Страйк булочників.** Не більше двох неділь пройшло з тої пори, як булочники стали на роботу, а 27 мая знов почався страйк на булочнях Треппа, Віста і Коробки через те, що хазяїни не згодились дати робітникам вільну неділю.

Дописі.

с. Крутий Беріг Полт. пов. На селянському сході постановлено приговора, щоб подушна подати на утримання волості була скасована, а щоб був установлений податок на землю і щоб его платили і дворяни-поміщики. Старшина і писарь одмовляли робити такий „незаконний приговор“, але сход не послухав старшини і приговор постановив. Та нічого з того тільки не вийшло, бо справді є такий закон, що дворяни, як со-словіє не податне, не платять налогів на волость та селянську збірню і земський начальник Невіандт приговора того не ствердив. Очевидячки що круто-бережцям треба було попередити постановити приговор про те, щоб не було таких законів по яким з бідного, безземельного селянина здіймають шкуру, а пана-дворянина милують.

с. Вовчокъ Луб. пов. Не що давно був селянський сход по всяким громадським справам, на якому багаті селяне накинулись з лайкою на бідноту за те, що ті не платять податі на волость та в земство. „Через вас і нам клопіт буде, говорили багаті,—начальство подумав що ми тут всі не платимо налогів“... Вони бояться, що про їх начальство скаже, а про те і не подумав, що ті, хто не платить подушного, може куска хліба не мають. А подушного з бідних приходиться більше чим з багатих, хоч бідні мало користуються послугою волости. Подать у нас беруть з душі од 15 до 60 років. І бідний селянин, у котрого є троє доррослих синів, платить податі стільки скільки одинець багач у котрого 50 дес. землі! Можна тільки дивувались чому до сеї пори не переложать цього налогу з душ на землю. Це цілком залежить од волостного схода. Треба тільки щоб у виборці на волостний сход попало дві третини бідних. Де хто з бідних веде агітацію в цьому напрямку, та трудно з нашою гологою кашу зварити.

Бідний.

Київська хроніка.

— Перше число „Боротьби“ сконфісковано. 27 мая в 12 годин, в редакцію „Бо-

Скви́рський повіт. У нашому повіті відомий на всю округу своєю жорстокістю і неможливим поведінням з робітниками поміщик С—фер. Що року він наймає поденних, де-кілька сот постійних робітників. Хто побував у наймахъ у пана Ц., той до віку уже його не забуде. Робітники у його живуть в таких казармах, у яких пугні хазяїн навіть скотини, не держав-би. Це прямо хліви з нарами одна над однією. На нарах лежить сміття, щоб м'якше було спати; сміття просипається кріз щілини; обсипає тих, що сплять нижче. Про те як годують у Ц. нічого й казати. Досить згадати про хліб, що як тут кажуть, коли б покинути на полі, то й собака його не з'їла-б бо твердий, як цегла.

Ось такий-то пан Ц. Цими днями трапився у нас такий випадок. Тепер саме як звісно, робота на буряках, де звичайно роблять поденні. У поміщика Ц. плата 50 коп, в день, а в сусіднього поміщика Г. по 55 коп. Звичайно люде охотніше йшли б до пана Г., коли б він теж платив по 50 к. к., бо добре вже знають, що то значить робить у Ц.

Коли-ж у Г. ще й на 5 коп. більше платять, то розуміється всі забажали робити у Г., а до Ц. ніхто не хотів іти.

Управляючий, такий самий звірь, як і Ц., своїм великим розумом порішив, що це бунт і крамола і мерщій побіг до пана за казаками. Сам Ц. живе у другому селі, під охороною козаків.

Приїхали козаки і почали вимагати од людей, щоб ішли робити до Ц—офера, нахваляючись в противному разі бійкою. Прямо переймали робітників по дорозі до плантацій Г. і силою приневолювали іти на каторгу до пана Ц. Приходилось людям тікати городами і ходити на роботу іншими шляхами. Оттакє то діється в наших краях!

Д. П—скій.

Містечко Сенча (Лохвицького пов.). Після мітінгів та зібрань, після часів „свободи“, у нашому селі, як і скрізь, настала тиша... Краших селян забрано у тюрму... Ущухли палкі розмови про землю, волю й інше. Аж оце лиш останніми часами знов почали ворухнутись. Дума зацікавила. Сподіваються на неї, що вона і арештованих випустить і земельки дасть. Та тільки міністерська відповідь та казачня, що раз-по-раз навідується в наше і околицні села, трохи тії надії припиняють. Спіняють надії, розбуджують незадоволення і охоту самим поборотись.

Хв. Кучерявий.

Переписна редакції.

Кучерявому. Налягайте на факти. Дописи потрібні. *Лубні—Хведі.* Пишіть частійше, але коротше. *Полтава—Грицькові.* Дописів! *Харьків—Борисові.* Дописів!

Редактор-видавець

Микола Стаховський.

Оповістки.

Видавництво „БОРТЬБА“.

ДОСИ ВИДАНО:

- 1) Новий закон—2 к. 2) Дінштейн. Хто з чого живе?—5 к. 3) В. Д. Всенародня Установча Рада—8 к. 4) Військо і народ—2 к. 5) 8 годин праці!—2 к.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ДРУКУ:

Бране. Геть соціалдемократів! **Его-ж.** Державний лад у Франції. **Каутскій.** Наш погляд на патріотизм і війну. **К. Маркс і Фр. Энгельс.** Комуністичний маніфест. **Ф. Лассаль.** Програма робітників.

Видання «Борьба» можна замовляти в книгарні В. Краніхфельда, Петербург, Англійській, 40. На конверті треба надписувати для вид. «Борьба», а в Київі в конторі часопису «Борьба» Рейтарська 33 кв. 7 і в книгарні Київської Старини, Безаківська 14.

Рік видання перший.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна, виходить у Київі щодня, окрім понеділків.

Громадська Думка дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всякі світові по-

дії, поезії та оповідання, наукові фельтони і т. й.

Ціна газеті **Громадська Думка** на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп. з пересилкою. За кордон: на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп. Адреса редакції і головної контори **Громадської Думки**—у Київі, Михайлівська у., ч. 10. Телефон 1458.

Предплатувати **Громадську Думку**, окрім контори (Михайлівська, 10), можна ще по сих місцях: **У Київі.** 1) в книгарні «Кіевской Старини», Безаківська ул., ч. 14. 2) У виділі контори «Наша Жизнь», Хрещатик, 52. **У Ніжині** в книгарні п-ні Чекмарьової. **У Львові** (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на ежедневную газету

„ВПЕРЕДЪ“.

Подписка принимается съ 1-го числа кажд. м-ца.

Подписная цѣна съ пересылкой и доставкой:

На 1 г. На 1/2 г. Н З м. На 1 м.
Въ России . 8 руб. 4 руб. 2 руб. 75 к.
За границу . 20 „ 10 „ 5 „ 1 р. 50 „

На одинъ мѣсяць съ пересылкой и доставкой
75 коп. 1 р. 50 коп.

Отдѣленія конторы и агентства: 1) Кіевъ, у М. Г. Виленскаго, Благовѣщенская, 30; 2) Одесса, у пом. прис. пов. Штильмана, Театральный, 15; 4) Харьковъ, Садово-Куликовская д. 3, Л. Н. Селиванова; 5) Рига, С. Файманъ, Маринская, 18; 6) Вильна, Э. Голомбъ, Садовая 7; 7) Казань, ред. «Волжскаго Листка»; 8) Лодзь, Петровская ул. Валахъ; 9) Отдѣленіе въ Екатеринославѣ, у Каплана, Упорная, 9.

Конт. и редакція: Спб., Литейный пр., д. 60, кв. 12

Редакторъ-издатель *М. И. Струвскій.*